

חג פורים

קדושת ישראל

והנה על הנאמר במגילה: "ויגד לו מרדכי את כל אשר קרהו וגו'" (אסתר ד, ג) מפרשים חז"ל במדרש ונייהו. "מכילע אב והרק לש ונב ונב"ש הכלמה רתסאל רמאיש רתהל יכדרמ רמאש (ה, ח הבר רתסא) שביקש מרדכי להודיע לאסתר שהמן הרשע הוא מזרעו של עמלק הנקרא "קרהו" על שם הנאמר בו: (חי, הכ מירבד) "רדב ררק רשא".

ועיקר ענינו של עמלק הרשע הוא להיות מנגד לקדושת הברית של עם ישראל, ויש לו כח לגבור על עם ישראל רק כאשר הם אינם שלמים במידה זו. וזהו שכתוב על עמלק: "ויזנב בך כל הנחשלים אחריך" (שם) (פירשו חז"ל) (פדר"א פרק מג) שהיה "עמוד הענן סובב אל מחנה ישראל כעיר מוקפת חומה ולא היה צר ואויב יכול להגיע בהם, אלא כל מי שהיה צריך טבילה היה הענן מפלט אותו חוץ ממחנה ישראל שהיה קדוש, ועמלק מזנב והורג את מה שאחרי הענן". והיינו ששליטת עמלק היתה דוקא על אלו שלא שמרו על קדושתם כראוי והענן פלט אותם החוצה.

ומוסיפים חז"ל (פסיקתא רבתי, יב ד"ה זכור כך) שעמלק לא היסתפק בכך שהיה הורג את אלו שהענן פלטם, אלא גם היה מחתך את מילתם וזורקה כלפי מעלה, ומחרף ומגדף כלפי מעלה ואומר: 'בזו חפצת?!' הרי היא מושלכת לך'. והיינו משום שעיקר התנגדותו היתה לקדושת המילה של עם ישראל. והיחיד מכל עם ישראל שהיה בכוחו להכניע את עמלק הרשע זהו מרדכי היהודי, כיון שקדושת בריתו של מרדכי היתה שלימה בתכלית השלימות.

ועל כך רמז יוסף לבנימין כשנתן לו חמש חליפות שמלות (ראה בראשית מה, כב), "שעתיד לצאת ממך בן: בותכש ומכ (ב, זט הליגמ) "תוכלמ ישובל השמחב רלמה ינפלמ אציש (וימינב לש וערזמ אוהש יכדרמ) (ח רתסא) "ןמגראו יצוב רירכתו הלודג בהז תרטעו רוחו תלכת תוכלמ שובלב רלמה ינפלמ אצי יכדרמו" (טו).

והיינו שיוסף, המסמל את השלימות הגדולה ביותר של שמירת הברית, רמז לבנימין, שהיה שני ליוסף בענין זה, שעתיד לצאת ממנו בן שהוא שלם במידה זו הנמצאת בהם בתכלית השלימות, ומכח זה יצליח להכניע את המן העמלקי, ולבסוף אף ינחל כבוד רב ויצא בלבושי מלכות.

ומכך יש ללמוד שימי הפורים הקדושים מורים לאדם על הצורך הגדול בשמירת הקדושה. ולכן נאמר על ימי הפורים: "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר" (אסתר ח, טז), ודרשו חז"ל (מגילה טז, ב): "אורה - זו תורה, שמחה - זה יום טוב, ששון - זו מילה, ויקר - אלו תפילין", ורמזו בזה על הדברים שעל ידיהם יזכה האדם לקדושה:

אורה - זו תורה: כי כשיהיה מוחו של האדם עסוק בדברי תורה ממילא לא יכנסו בו מחשבות שאינן קדושות, כלשונו הטהורה של הרמב"ם (הל' איסו"ב כב, כא): "שאינ מחשבת העריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה".

שמחה - זה יום טוב: כי הקליפה של פגם הברית מתגרה דוקא באנשים שהם מלאים בעצבות (וסימנך: עצ"ב מזריע זרע), ולכן שמותיהם הנוספים של הפלוני והפלונית הם "יגון ואנחה" על שם שהם שולטים רק במי שהוא מלא ביגון ואנחה. אך מי שמשדל להיות תמיד בשמחה גדולה לעולם לא יתקל במקרה לא טהור.

וששון זו מילה: לרמוז שזוהי מהותם של ימי הפורים, להכניע את קליפת המן - עמלק המנגד לקדושת המילה, וזאת על ידי הוספה בשמירת הקדושה. וכן לרמוז על שמירת קדושת הלשון (מילה מלשון דיבור), כיון שישנו קשר ממשי בין קדושת הלשון לבין קדושת הברית, כמבואר בספר יצירה (פ"א, מ"ב) שבגוף האדם ישנן שתי בריתות המכוונות זו כנגד זו, והן: ברית הלשון וברית המעור (היסוד), וכל זמן שהאדם שומר על לשונו בקדושה גדולה ונזהר שלא לדבר דברי שקר ונבלה ולשון הרע ורכילות, הקב"ה מסייע בידו לשמור גם על קדושת היסוד, אך אם חלילה פוגם האדם בברית הלשון ומדבר בה דברים אשר לא כדת, מסתלקת מעליו השמירה, וסוף שיבוא לפגום אף בברית השניה.

ויקר - אלו תפילין: כי התפילין הקדושות רומזות לשמירת קדושת המחשבה שבמח (תפילין של ראש), וכן לשמירת רצונות הלב (תפילין של יד), ועל ידי שמירת המח והלב מכל מיני מחשבות זרות ותאוות רעות ממילא יזכה האדם לקדושה נפלאה, וסימנך: 'מח - לב' עולה בגמטריא 'יסוד'.

